Opetus- ja kulttuuriministeriö
Riitta Lehtomaa

18.11.2019

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Valiokunnan kokous 19.11.2019

Asia:

HE 60/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana, että taloustietojen tuottamista ja raportointia yhdenmukaistetaan ja tuotetaan vertailtavassa muodossa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana taloustiedon toimittamisen automatisointia, ajantasaistamista, tietojen laaja-alaisten hyödyntämismahdollisuuksien laajentamista sekä tietojen maksuttomuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että Opetushallituksen hallinnoimat opetus- ja kulttuuritoimen tiedonkeruut ja raportointiprosessit eivät olennaisesti muutu aikaisemmasta kun kustannustietoalustan tarjonnut Tilastokeskus vaihtuu Valtiokonttoriksi. Kustannussäästöjä ei tästä johtuen aiheudu ainakaan useampaan vuoteen. Kuntatietohankkeen mukainen tiedonkeruu ei tule yksinkertaistamaan ammatillisen koulutuksen tiedonkeruuta tai lisäämään sen tuottavuutta. Opetushallituksen on myös jatkossa kerättävä taloustiedot kunnallisten järjestäjien lisäksi myös yksityisiltä järjestäjiltä, joita on valtaosa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmään sekä sen taloustiedonkeruuseen saattaa lisäksi myöhemmin tulla muutostarpeita, eikä kuntatietohankkeen mukainen taloustiedonkeruujärjestelmä ole mahdollisesti riittävän joustava muutosten toteuttamiselle.

Valtiokonttori ei myöskään tarkista kustannustietojen oikeellisuutta esim. suhteessa toimintatietoihin, jolloin tarkistustehtävä, jonka tähän saakka on hoitanut Tilastokeskus, saattaa edellyttää Opetushallitukselta pysyvää laadunvalvontatehtävää. Tämä on otettu huomioon, kun on arvioitu Opetushallitukselta Valtiokonttorille siirrettävien määrärahojen suuruutta (HE s. 33). Arviot vaikutuksista ja säästyvistä määrärahoista täsmentyvät, kun tietosisällön määritelmätyö etenee.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa tarvitaan kaikkien valtionosuuden/rahoituksen saajien osalta, mikä tarkoittaa kuntien ja kuntayhtymien lisäksi myös yksityisiä toimijoita. Esityksessä on edelleen se riski, että vastuu tiedonkeruusta hajautuu ja saatu tieto ei ole yhtenäistä kunnallisten ja yksityisten toimijoiden kesken. Opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa, että myös taloudellinen hyöty kasvaisi, mikäli yksityiset toimijat saataisiin mukaan Kuntatietojärjestelmään. Edellytyksiä asian toteuttamiselle on perusteltua selvittää kuluvan hallituskauden aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa, että uuden Valtiokonttorin kuntatiedonkeruun tulee vastata opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusjärjestelmän tarpeita. HE:n s. 28 mukaisesti opetus- ja

kulttuuritoimen eräisiin lakeihin tehtäisiin viittaus kuntalakiin ehdotettuihin säännöksiin vastaavalla tavalla kuten esitetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin. Tarkoituksena olisi sovittaa sääntely yhteen ehdotetun raportointimallin kanssa.

Pitkällä aikavälillä Valtiokonttorin järjestelmään tallennetun kuntatason tiedon yhtenäisyys todennäköisesti parantuu ylipäätään sekä myös opetus- että kulttuurihallinnon osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että yliopisto- ja ammattikorkeakoululainsäädännössä on ollut vastaavanlainen sääntely koko sen ajan, kun korkeakoulut ovat olleet valtion talousarviotalouden ulkopuolella. Sääntely on toiminut hyvin ja korkeakouluista on saatu vertailukelpoista taloustietoa. Kun korkeakoulujen talousraportointi on yhtenäistetty vuonna 2018, myös yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorin vertailu on tullut mahdolliseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että kuntataloudestakin on mahdollista tuottaa vastaavalla tavalla yhtenäistä ja vertailukelpoista tietoa.